

Katastrofalen potres na Kubi zahteval 200 življenj

Mesto Santiago v razvalinah. Potres razdejal več kot petsto hiš. Med žrtvami je veliko število Američanov. Vlada odredila vojaške čete v nesrečno mesto, da prepreči izgrede

Santiago, Kuba, 3. febr. — Ena tretjina mesta je v razvalinah in sodijo, da je bilo okrog 200 ljudi ubitih v dveh močnih potresnih sunkih, ki so pretresli mesto danes zjutraj.

Havana, Kuba, 3. febr. — Močan potres ob 2:41 danes zjutraj je skoro popolnoma razdejal mesto Santiago. Ve se, da je potres zahteval najmanj 200 življenj in v krog dva tisoč je bilo ranjenih. Nad petsto hiš je v razvalinah.

Skoro vsa poslopja v mestu, ki šteje 160,000 prebivalcev, so popolnoma ali deloma razdejana. Potresni sunki je trajal le 30 sekund, toda v tem kratkem času je prinesel smrt, razdejane in nepopisno grozo v mesto in okolico, ki se razteza ob vzhodnem koncu otoka.

To je prvi potres od l. 1852, toda že šteti v zgodovini mesta, ki je bilo ustanovljeno l. 1654. Prva poročila so se glasila, da je središče mesta, vključno s park Libertad, v razvalinah. Večje število javnih poslopij, cerkva in katedral je bilo uničenih. Potres je tudi razdejal elektrarno in mesto je bilo v temi.

Takoj po potresnih sunkih so ljudje bežali na ulice v silni paniki. Pri tem je bilo mnogo ubitih in ranjenih.

Policija in vojski so takoj prevzeli kontrolo nad mestom. Pozvali so vse zdravnike in bolničarke iz sosednjih mest in postavili zaščitne postaje. Rešilno moštvo je vlačilo ranjene izpod razvalin in marsikdo je pri tem izgubil svoje življenje. Vlada je odredila večje število vojaštva iz Havane na lice mesta, da prepreči izgrede.

Med prebivalstvom je krog 40,000 belev, od teh več tisoč Američanov. Koliko teh je bilo ubitih in ranjenih, še ni ugotovljeno.

Federalna kontrola premogovne industrije

Operatorji razpravljajo o načrtu za stabiliziranje industrije

Pittsburgh, Pa. — (FP) — Premogovni magnati proučavajo načrt, ki ga je sestavila Nat'l. Coal Assn. in se nanaša na stabiliziranje cen in produkcije v vseh premogovnih distriktih. Senator Davis in kongresnik Kelly sta v kongresu predložila o-snutke, ki dovoljuje določanje cen premogu in stabiliziranje industrije.

Med operatorji prevladujejo različna mnenja o načrtu, ki naj bi prinesel več dobička lastnikom premogovnikov. Nekateri menijo, da se ne bodo vsi operatorji držali določenih cen in da ne bodo opustili konkurence. Samo zunanja intervencija, to je intervencija federalne vlade, bi lahko pomagala, toda mnogi odklanjajo natančno pregledovanje knjig in rekordov premogovnih družb po vladnih uradnikih, zato niso preveč navdušeni za slične načrte stabilizacije.

Kriza v premogovni industriji se je povečala vsled uvoza angleškega premoga. Radi suspendiranja zlate valute in redukcije rudarskih mezd na Angleškem je premog, ki se izvaža iz Anglije v Boston in druga pristanišča ob Atlantiku, cenejši kot premog iz Pennsylvanije in West Virginije. Uvoz cenejšega olja iz Venezuele je tudi vzrok, da ameriška premogovna industrija izgublja tržišča.

Mesto prevzelo bolnišnice
Haverhill, Mass. — Vse tri tukajšnje bolnišnice so sedaj prišle iz privatne pod mestno kontrolo.

JAPONSKA ODKLONILA MIROVNI NAČRT

Pravi, da so predlogi velesil nesprejemljivi. Zunanji urad trdi, da so velesile naklonjene Kitajski

Tokio, 3. febr. — Reprezentant japonskega zunanjega urada je danes naznanil, da ne more tokijska vlada sprejeti mirovnih predlogov, katere so predložile Združene države, Velika Britanija in Francija. Zlasti peti predlog je absolutno nesprejemljiv.

Peti predlog predvideva takojšen pričetek pogajanj med Japonsko in Kitajsko, da se končajo sovražnosti v skladu s pariške pogodbe in resolucije, ki je bila sprejeta na sestanku Sveta Lige narodov 9. decembra. Pri pogajanjih naj bi sodelovali tudi nevtralni opazovalci.

Japonski zunanji urad je odklonil mirovni načrt, ker Tokio vztraja pri svoji prejšnji zahtevi, da more priti do sporazuma le z direktnimi pogajanjimi med zastopniki Japonske in Kitajske brez zunanje vmešavanja. Izjavil je, da Japonska ne more obljubiti, da ne bo povečala števila svojih čet, dokler Kitajski ne bo znižala svojega vojaškega sila, niti ne more odločiti svojega vojaštva, ker bi to pomenilo, da bi protekija japonskih državljani prešla pod kontrolo tretje stranke.

Japonski zunanji urad dalje trdi, da so velesile preveč naklonjene Kitajski, ki poskuša vse, da poveča sovražnosti z name-nom, da pridobi velesile za intervencijo v japonsko-kitajskem konfliktu.

Illinoiski dohodninski davek

Springfield, Ill. — V ponedeljek se je državna legislatura sešla že v tretjem izrednem zasedanju in topot z namenom, da dovoli denarno pomoč za brezposelne delavce v Chicagu in drugje v državi. Namesto te pomoči se je pa nižja zbornica ponovno lotila načrta za državi dohodninski davek in v tork je bil načrt z raznimi popravki sprejet z enim glasom potrebne večine. Ako se pridruži še senat in governor podpiše, bo zakon državnega dohodninskega daveka veljaven 1. julija 1932. Za ta davek se navdušujejo največ "downstaterji" iz farmarskih okrožij; večina čikaških poslancev je proti, ker vedo, da dve tretjini davka odpade na Chicago in okraj Cook.

Nov tajnik Zdržne lige

New York. — Oscar W. Cooley je bil izvoljen za glavnega tajnika Ameriške zadržne lige. To mesto je bilo izpraznjeno vsled smrti Cedric Longa, večletnega tajnika organizacije.

Cooley je že več let aktiven v ameriškem zadržnem gibanju. Bil je glavni upravitelj večjega števila zadržnih restavracij in trgovin, ki jih ima Lige v New Yorku. Zadnji dve leti je bil tudi načelnik publicističnega komiteja.

Hendersonova izjava v Ženevi

Pozval je delegate, ki so se zbrali na razorožitveni konferenci, na skupno akcijo za omejitev oboroževanja

Ženeva, 3. febr. — Arthur Henderson, bivši angleški zunanji minister, je večeraj popoldne otvoril razorožitveno konferenco v navzočnosti delegatov, ki reprezentirajo krog dve milijardi ljudi in več kot petdeset držav. Henderson je v svojem govoru poudarjal določbe pogodb, ki so bile sprejete za ohranitev svetovnega miru, ter Kelloggov mirovni pakt, katerega so podpisale skoraj vse "civilizirane države".

Njegov govor, v katerem je omenil naloge, katere mora konferenca izvršiti, je trajal eno uro. Glavne točke Hendersonovega govora so bile:

1. Kolektivni dogovor glede praktičnega programa za redukcijo in omejitev oboroževanja.
2. Odklonost, da ne bo nobena država vzdrževala oborožene sile izven mej dogovora.
3. Sprejetje načrtov za sklenitve sličnih konferenc v bodočnosti, ki pa se morajo vrstiti v kratkih presledkih.

"Svet pričakuje, da bo ta konferenca poskušala vse za omejitve oboroževanja," je dejal Henderson. "Svet hoče in potrebuje razorožitev."

Za Hendersonom je govoril J. H. Thomas, angleški minister za domovino, ki je dejal, da sta Velika Britanija in Amerika že pokazali, da sta pripravljene za redukcijo. Apelarjal je na delegate ostalih držav na skupno akcijo, ki naj prinese končno razorožitev in s tem garancijo za svetovni mir. Omenil je poskuse, ki sta jih podvelj Amerika in Velika Britanija za končanje konflikta na Daljnem vzhodu.

Za njim sta se oglašala Andre Tardieu, načelnik francoske delegacije, in Dino Grandi, italijanski zunanji minister, ter naznaila, da sta se tudi njuni vladi pridružili akciji za vzpostavitev miru na Daljnem vzhodu ter dali zadevna navodila svojim reprezentantom v Tokiju in Nankingu.

Cox ne bo predsedniški kandidat

Pittsburgh, Pa. — Sile v Pittsburghu, ki hočejo napraviti iz katoliškega duhovnika Coxa narodnega junaka, so ga pregovarjale, da je opusti predsedniške ambicije. Sedaj nameravajo skleniti v Philadelphia, New Yorku in drugih velikih mestih velike shode, na katerih bo Cox glavni govornik. Coxu priporočajo, naj še vnaprej ostane "zavodnik in pokrovitelj bednih", da bo potem lahko diktiral nominacije predsedniških kandidatov na republikanski in demokratiški konvenciji.

Aretacija Gandijevega sina

Bombaj, 3. febr. — Britska vlada je zadala spet nov udarec kampanji civilne nepokorščine, ko je aretirala Gandijevega najmlajšega sina Devi Das Gandija. Sedaj so že štirje člani Gandijeve družine v zaporu.

ZMAGA MAGNATOV NAD ŽELEZNIČARJI

Redukcija mezd bo imela usodne posledice za delavce v drugih industrijah

Chicago. — (FP) — Redukcija za deset odstotkov je stopila v veljavo za vse organizirane železničarje 1. februarja. To pomeni znižanje življenskega standarda za več kot milijon družin železniških delavcev.

Na drugi strani pa pomeni redukcija \$225,000,000 več dohodkov za železniške kompanije in lastnike bondov. Povprečno bo vsaka družina železniškega delavca prejela \$30 manj na mesec. Učinek te redukcije, kateri kot izgleda so bili voditelji unij prisiljeni sprejeti na čikaški konferenci, bo porazno vplival na druge strokovne unije in delavsko gibanje. Pričakovalo se je, da bodo močne železniške bratovščine ustavile plaz redukcij, ki ruši ameriško delavsko gibanje, toda pričakovanje se ni uresničilo in industrije, katere se niso odredile znižanja mezd, bodo to sedaj storile.

Rečeno je bilo, da bo redukcija trajala eno leto — do 31. januarja 1933. Voditelji unij so skušali dobiti od železniških magnatov zagotovilo, da bo stara mezdna lestvica restavrirana po preteku enega leta, toda v tem so se motili. Magnati so rekli, da ne morejo vedeti, kakšne razmere bodo prevladovali prihodnje leto, zato ne morejo dati nikakih obljub.

Pogajanja niso prinesla nikakih koristi ali koncesij za organizirane železničarje. Dobili niso niti zagotovila glede zaposlitve večjega števila delavcev. Vse, kar so prejeli, je bila obljuba, da bodo magnati resno poskušali, da zvišajo število delavcev. To so pa le besede, na katere se ne more nihče zanašati.

David B. Robertson, načelnik eksekutivnega odbora železniških bratovščin, je izjavil, da so železničarji sprejeli redukcije s namenom, da pomagajo pri poblajanju depresije. Rekel je tudi, da uprave železniških družb ne morejo pričakovati, da bi železničarji prispevali 10% od svojega zaslužka za kupčenje profitov.

Liberalni pridigar ne more dobiti potnega lista

Washington, D. C. — Rev. Herman J. Hahn, pastor luteranske cerkve v Buffalu, kateremu je bila pred kratkim odvzeta pravica govoriti v radio, ker je v svojih govorih agitiral za federalno pomoč za brezposelne in za javno lastništvo industrij, je protestiral pri državnem departmentu, ker mu je bil zadržan vstop v Kanado. Imigracijski uradnik v Niagara Fallsu ga je informiral, da je izključen iz Kanade radi širjenja radikalne propagande.

Hahn je večkrat prej posetil Kanado in se udeleževal delavskih shodov in sej. Mnogo organizacij ga je vabilo kot govornika.

Japonci prodirajo proti Harbinu

Japonske avtoritete vprašale za dovoljenje v Moskvi glede transportacije čet po kitajsko vzhodni železnici

Cangčun, Mandžurija, 3. febr. — General Jiro Tamon, poveljnik japonske armade, ki je pred meseci okupiral Tsitsihar in Kow-pangtze v Mandžuriji, je odredil prodiranje svojih čet iz Cangčuna proti Harbinu. Prodiranje se je pričelo v velikem mrazu, 30 stopinj pod ničlo, in veliki snežni nevihti. Velika množica japonskih prebivalcev v Cangčunu se je zbrala na ulicah in pozdravljala odhajajoče vojske.

Tamonov namen je pregnati kitajske čete, katere vodi general Ting Cao, iz Harbina. Se prej je posvaril kitajskega generala, da bo njegova armada protektilna lastnino in življenja japonskih državljanov v Harbinu, ki so v nevarnosti.

Poročila iz Harbina se glase, da so vojski prišli zapuščati Tinga in da je njegova armada popolnoma desorganizirana.

Moskva, 3. febr. — Ruška časopisna agencija Tasa poroča iz Peipinga, da so poveljniki japonske armade vprašali sovjetske uradnike pri kitajsko vzhodni železnici, naj jim dovolijo transportacijo čet iz Tsitsiharu v Harbin. Sovjetski podpredsednik železnice jim je odgovoril, da ne more dovoliti transportacije po tej železnici, ki je skupna last kitajske in Rusije, ako v to ne privoli kitajski železniški uradniki.

Lep uspeh združnega podjetja

Stanovanjska združba, ki je ustanovila organizacijo oblačilnih delavcev, dobro napreduje

New York. — (FP) — Kljub pritiskom, ki se silijo od vseh strani proti depresiji, je eno podjetje v New Yorku, ki reprezentira investicijo \$3,700,000, dobro uspevalo v prejšnjem letu. To podjetje je stanovanjska združba, katero je ustanovila Amalgamated Clothing Workers unija. Združba je zgradila hiše za 614 družin, v februarju pa bodo dogotovljene druga stanovanja za nadaljnjih 120 družin.

A. E. Kazan, upravitelj združbe, poroča, da so se dohodki povečali za skoro dva odstotka v prejšnjem letu. Vsi delavci dohodkov bo združba znižala stanarino v tekočem letu. Načrt združnega lastništva stanovanj temelji na kontroli, ki je v rokah najemnikov. Vsaka oseba, ki želi dobiti stanovanje v združnih hišah, mora investirati določeno vsoto v podjetje. Del vsote plača, ko se naseli v hišo, ostalo pa v lahkih obrokih. Združba vzdržuje svoje prodajalne in pralnice. Tudi od teh imajo delničarji dobiček. Združba poleg tega skrbi za izobrazbo in zabavo svojih članov. Ustanovila je zdravniško in zobozdravniško centralo, vzgojno delo pa nadzoruje posebni direktor.

Krog 80% delničarjev tvori delavci, ki so močno prisrčeni radi depresije. Združba se je že prej pripravila na to. Vsaka družina je prispevala dolar ali več na mesec v posebni sklad in iz tega sklada sedaj člani lahko dobijo brezobrestno posojilo do vsote \$400 za dobo dveh let.

V združnih hišah stanuje sedaj krog trideset oseb in združba ima v načrtu gradnjo več hiš, ki jih bo postavila v tem letu.

Brezposelnost med pleskarji

New York. — Pregled, ki ga je odredila tukajšnja pleskarska unija, pokazuje, da je bilo 81% članov unije brezposelnih v januarju. Ta pregled dalje kaže, da povprečna letna mezda za pleskarja lansko leto je bila \$800.

JAPONSKI TOPOVI BOMBARDIRAJO TRDNJAVE

Ofenziva s suhega, morja in zraka. — Ameriška križarka s tristo pomorščaki dospela v Sangaj. Inozemske avtoritete protestirajo

Nanking, 3. febr. — Petdeset ameriških in angleških žensk in otrok je zapustilo Nanking danes in prišlo na krov parnika Woosang. Britska bojna ladja Berwick se bliža temu mestu iz Sangaja, da vzame na krov ostale Američane in Angleže, ako bo potrebno. Govorice se širijo, da nameravajo Japonci obnoviti napad na Nanking.

Sangaj, 3. febr. — Ostra bitka je v teku v Sangaju. Sedaj japonskih rušilcev je prišlo s bombardiranjem kitajskih utrdb ob ustju reke Whangpoo, v istem času pa so japonski pomorščaki otvorili ofenzivo proti kitajskim četam v bližini mednarodne kolonije.

Japonski vojaški letalci so sodelovali v bitkah in vrgli večje število bomb v kitajsko četrt. Japonski generalni konzul je informiral ameriške in britske avtoritete, da bodo Japonci zasledili kitajsko trdnjavo, dočim druga poročila javljajo, da je trdnjava že okupirana. Druga vest se glasi, da je tokijska vlada odklonila zahtevo Združenih držav, Velike Britanije in drugih držav glede odpoklica čet in Sangaja.

Poroča se, da so japonske bojne ladje otvorile ogenj na kitajske čete, ki so korakale proti Sangaju ob progi Woosung železnice.

Danes zjutraj je prišel batalijon britskih čet na križarki Berwick. Čete so se iskrcale v bližini inozemske kolonije. Prišla je tudi ameriška križarka, zastavna ladja azijske flote, s tristo pomorščaki, ki bodo protektilirali inozemsko kolonijo.

Na tisoče Kitajcev je pobegnilo iz kitajske četrti in iskalo zavetja v inozemski koloniji in ob vodni fronti.

Japonci so pričeli s mobilizacijo sile dvatisoč pomorščakov, ki bodo sodelovali pri napadih na kitajske trdnjave.

Obrambni svet inozemske kolonije, katerega tvorijo vojaški poveljniki inozemskih čet, je japonskim avtoritetam izročil protest proti neodvisni japonski militaristični akciji v mejah kolonije.

Švicar zabranila vstop sovjetskemu uradniku

Bern, Švica, 3. febr. — Karl B. Radeku, uradniku sovjetskega uradnega glasila Izvestija, je švicarski minister v Berlinu odklonil vizum za vstop v Švico. Rekel je, da so švicarske meje zaprte boljševiškim voditeljem radi njegovih političnih aktivnosti.

Ženeva, 3. febr. — Tajništvo Lige narodov je večeraj prejelo protest od Maksima Litvinova, sovjetskega komisarja za zunanje zadeve, ker so švicarske avtoritete odklonile vstop Karl B. Radeku.

Za časa svetovne vojne je bil Radek izgnan iz Švice, ker je bil aktiven v komunističnem gibanju.

Tekstilni delavci zastavkali

Uxbridge, Mass. — Več kot tisoč tekstilnih delavcev je zastavkalo pri Uxbridge Woolen Co., ker jim je družba znižala mezde za petnajst odstotkov. To je že druga mezdna redukcija v zadnjih šestih mesecih.

Bančna poročila niso zanesljiva

New York. — Izjave finančnih institucij so nezanesljive in ne kažejo pravega položaja, je dejal Elgin Groseclose. On pravi, da javnost ne dobi nikdar jasne slike o resnični situaciji bank.

Ameriški pomorščaki v Sangaju so zgradili svoje utrbe na meji mednarodne kolonije.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Naročniki: za Zdravstveno drščavo (levo Chicago) in Kana-
do \$2.00 na leto, \$3.00 na pol leta, \$1.50 na četrt leta; in
Chicago in Chicgo \$1.50 na leto, \$2.25 na pol leta; in In-
terneto \$2.00.Subscription rates: for the United States (except Chicago)
and Canada \$2.00 per year, Chicago and Chicgo \$1.50 per year,
foreign countries \$2.50 per year.

Cena celotnega poštovanja — Bopisat se ne vrata.

Advertising rates on agreement — Manuscripts will not be
returned.

Naslov na vsa pisma: Prosveita, 2657-59 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Glasovi iz naselbin

Zanimive beleške iz raznih krajev

Razne beleške

Arma, Kansas. — Znan Hal-
deman-Julius iz Girarda je pre-
daval 21. jan. zvečer v Arma
Moore dvorani, o postanku vere,
bogov in drugih verskih bajk. U-
deležba je bila dovoljna. V nad-
dve in pol ure časa je dobro ob-
delal snov, in pokazal, da teme-
lji to pozna človeško zgodovino.

Omenil je, da, ko pride priho-
dnja forma človeške družbe, ko
bodo delavci prevzeli upravljanje
vseh potrebnih institucij, da bo-
do morali delati na to, da čim-
prej izgine duševna tema, po
vzledu Rusije, kjer so takoj in
temeljito obračunali za duševno
sužnjost. Mogočna verska si-
la, ki je gospodovala v temnem
srednjem veku je strla. Moč pa-
peža vidno peša in se še malo ko-
zmeni za njegove proteste. V
zadnjem času se je zopet ena iz-
med najbolj zaostalih držav,
Španija, otresla dveh največjih
svovrznoh napredka, monarhi-
je in papeža.

Podobnih predavanj smo imeli
še zelo malo v teh krajih. Na-
vadno pride okrog kak fikiran ali
misijonar, ki skuša obdržati plo-
h na očeh nevednih delavcev.

Sredi meseca februarja se vrši
v Pittsburghu konferenca socia-
listične stranke za tretji kongre-
sni okraj. Namen je: ugotoviti or-
ganizacijo v tem okraju in posta-
viti kandidate za kongres in dr-
žavno legislaturo, za volitve, ki
se vrše to jesen. Zborovanja se
udeležijo: E. Haldeman in sopro-
ga, dr. Bendure, socialistični žu-
pan iz Baxter Springsa, odvetni-
ca Caroline Lowe in drugi. Zbo-
rovanje bo trajalo 2 dni. Datum
bo naznanjen pozneje. Vstopni-
na prostja vsem.

V uredniškem članku Prosve-
te sem čital, da se je tudi Cooli-
dge, poleg Hooverja razkorčel in
očita ljudem neprijateljini čin,
ker so tu in tam rešili par dolar-
jev, ker so jih pobrali iz "var-
nih" ameriških bank in jih skri-
li. Tudi veliki inženir študira, ka-
ko bi se zopet pridobilo ljudsko
zaupanje v banke. Namestu bi
bila sugestija, da naj obesimo ne-
kak največjih bančnih tatov, ki
so okradili banke znotraj, ki so
jih upropastili in okradli ljudi
za težko pristradane dolarje. Da
ne pozabimo. V tem okrožju je
pred 6 leti v enem dnevu bankro-
tiral 7 bank, t. j. "chain" ban-
ke. Vlagatelji so bili le delavci
in farmarji. Glavno kontrolo nad
njimi je imel J. Miller iz Mil-
waukeeja. Po parlamentnem cincaju
je bil vendar na sodišču v Fort
Scott obsojen na 30 let zaporu,
zaradi goljufijskega poslovanja.
Priložil se je na vrhovno sodiš-
če v Topeki, ki je vso stvar za-
vrnilo in vrnilo nazaj prvemu so-
dišču. V tem času je pa na mi-
steriozen način pogorelo sodni-
sko poslopje in vsa glavna evi-
denca, ki se je rabila na sodišču.
Mr. Miller je pa še danes velik,
spoštovan in dober gospod, ki ni
presedel niti ure v ječi in ne bo.

Dne 25. jan. je v Pittsburghu
zaprla vrata First National ban-
ka, ki je imela aktivne en milijon
in tri četrt (1,750,000) dolarjev.
Dne 29. jan. je pa v Cherokee
zaprla vrata First National ban-
ka z aktivno šestdeset tisoč do-
larjev. Pri obeh so našli ljudje
zelo prizadeti. Res "varen" in
"soliden" ta ameriški bančni si-
stem!

Dramski odsek socialistič-
nega kluba se pripravlja, da zo-
pet uprizaro eno igro — koncem
marca. Igra, ki je bila uprizor-
jena na starejša leta večer, se je
vsem zelo dopadla. Upamo, da
boste še bolj zadovoljni z našo
prihodnjo veselico. Odpravili bo-
mo nedostatke, ki so bili pri za-
dnji igri. Dovolj bo zabave med
posameznimi dejanji in dovolj
sedežev za vse. Ves program bo
naznanjen pozneje.

A. Sular.

Ustanovitev mlad. odseka

Cleveland, O. — Na januarski
seji kluba št. 49 JSZ je bil skle-
pljen, da se klub poda na delo
za organiziranje mladinskega od-
seka, v katerega naj se pritegne
kolikor mogoče naših mladih,
kakor tudi starejših, ki jim an-
gleščina bolj teče kakor sloven-
ščina. Dostojno se je prijavilo še
nekaj mladih in upati je, da se
jih bo našlo čedalje več in da
bo stvar uspešna. Klub se je iz-
javil pripravljenim, dati mladim
vso potrebno pomoč v vsakem o-
ziru, kolikor mu bo pač mogoče.
Ker je med mladino veliko zani-

manja za delavski pokret, upa-
mo, da bo novi odsek pridobil
čedalje več novih članov in da ne
bo zaspal.

Ustanovna seja se vrši dne 8.
februarja v spodnji dvorani Slo-
venskega del. doma na Water-
loo rd. Začetek ob 8. zvečer. Po-
vabljenih je več govornikov, ki
bodo navzočim razložili pomen in
cilj socialističnega gibanja. Po-
skrbeli bomo tudi za malo o-
krepčila. Vsi, ki jim je delavska
stvar pri srcu, naj se udeležijo
te seje. — Klub št. 49 JSZ.

Predlaga nov načrt

Detroit, Mich. — Pred kratkim
sem opazil v Prosveti na koncu
uredniškega članka: "Kdo ve
kakšno imečno na rovaš prosperi-
tete?" Evo eno, pa naj je smeš-
na, resnična ali potrebna. Vsi
brezposelnosti bratje po Kristu, Lu-
tru, Budhi, Mahomedu, ognju,
solncu in hudici. V Ameriki so
vse sekte ver in vsaka ima ene-
ga gori omenjenega za svojega
višjega. Da pa ne bo nobene vi-
sejše, sem omenil vse glavne. To-
re, bratje, ki ste zmogli pisave
v angleščini, pošljite bombe v ob-
liku pisma s prošnjo na vse dr-
žavne in federalne postavodajal-
ce, da naj oni pripoznajo Rusijo
kot pravno vredno veselo.

Rusija naj v zahvalo tega
sprejme vse ameriške nezaposle-
ne. Ameriška federalna in držav-
ne postavodaje naj dovolijo eno
desetino one vsote, ki so jo do-
volile za klanje narodov, oziroma
za demokracijo. Potem se naj po-
zove vse brezposelne, da se pri-
javijo in podpisajo in potrdijo
pogodbo z odtisom svojih prstov,
da bodo ostali v Rusiji tako dolgo,
da bodo gotove vse pijačile, ke,
neglede koliko jih bo še na-
povedanih.

Amerika naj da vsakemu \$100
na roke in plača vožnjo po morju
do Leningrada. Denar v to svr-
ho naj se računa kot posojilo 3%
in to za pet let. Ko poteče pet
let, naj se razpiše moratorij na
vse one, ki niso povrnil posojila
in naj moratorij ostanje v veljavi
za vedno. Za prevoz se preskrbi
polovico ruskih, polovico ameri-
ških parnikov.

Na ta način bo pomagano
vsem. Amerika se znebi svojih
komunistov, boljševikov in pre-
kuehov, Rusija pa pridobi na
delavskem materialu, ki ga po-
trebuje za izvedbo svojih načr-
tov. Namesto, da ima Amerika
od meseca do meseca toliko mil-
ijonov stroškov, naj se žrtvuje
enkrat za vselej in bo kriza in
briga brezposelnosti odpravlje-
na. — (Pisano v Detroitu, Sever-
na Amerika, dne 21. jan. 1932
po Kristu.) — Anton Potokar.

Odgovor na dopis v "Obzoru"

Milwaukee, Wis. — Rev. Schi-
frer, zaposlen pri tukajšnji St.
Mary bolnišnici kot "Sky pilot
or something", je poslal "Obzo-
ru" pet dolarjev in dolg dopis
poln raznih pobožnih želj in vo-
ščil poleg primerne porcije bi-
čajne kričanske narodnjaške
hrane za tiste, kateri jo lahko
prebavijo.

Predvsem izraža čestitke "k
vašemu uspehu" in "pohvalo" za
stališče, katero ste zavzemali do
danes in nameravate zavzema-
ti za naprej, kar je popolnoma
razumljivo, ker za razne reve-
rende, patrijote in narodne "vo-
ditelje" je tako stališče neobho-
dno potrebno, ker pomeni, da o-
stane ljudstvo — naše ljubo lu-
dstvo — politično brezbrizno in
ponižno, da se ne oprijema raz-
nih prevratnih, nekrščanskih i-
dej, z eno besedo, da ostane še
nadalje na stališču Cankarjevih
hlapcev, kimajoč vsem, katerih
dobrobit in moč temelji na ljud-
ski nevednosti.

Toda vse to je lepo in prav.
Nihe ne more pričakovati od
kakšnega reverenda, še manj pa
od Obzorovega urednika, da bi v tem
pogledu zastopal drugačno stali-
šče, ali da bi "ljubi" narod ne-
kak drug način. Človek bi si ne
belil glave zaradi teh purganski-
nazorov, toda rev. gre v svojem
dopisu še dalje in razvija svoje i-
deje tudi glede politike in stvar-
i, ki ne spadajo v njegov delo-
krog, kar pa zahteva tudi neka
pojasnila od naše strani.

Glede mestne administracije
piše, potem ko pohvali mest-
skega glavnega, znanostni in drugih
prednosti, sledeče:

"Poleg tega je mesto varno in spa-
šno in se ni treba bati, kdaj bodo
davki spravili človeka na beraško
palico. Ker so vse politične stran-

ke zastopane v administraciji me-
sta in ena paži na prste drugi, je
Milwaukee danes eno izmed tistih
redkih ameriških mest, kjer se ni
treba bati, kaj bo prinesla nego-
ta-va bodočnost."

Ko so časopisi križem države
prišli pred nekaj tedni poročati
glede gospodarskega položaja
našega mesta, o vzornem gospo-
darstvu, o štirimilijonskem pre-
biku, ko se je to mestno gospo-
darstvo hvajilo na javnih preda-
vanjih, shodih in na radio, so
milwaukeeški kapitalistični časopisi
takoj našli primeren izgovor za
vse te velike uspehe. Da oslabijo
ali popolnoma uničijo ugled in
zasluge socialistične stranke, so
naši imenitno pretvezo, čes, —
ker pazijo stranke ena na drugo,
je korupcija nemogoča — in to
je rev. Schiffrer lepo ponovil in
s tem izvršil svojo sveto dol-
žnost, kot zagovornik buržoaznih
interesov in kapitalizma.

Odkar si je razrednozavedno
delavstvo priborilo moč in vpliv
v mestni administraciji je bur-
žoazno časopisje osredotočilo vse
svoje delovanje na to, da se pre-
preči popolno zmago socialistov
v mestu. Takoj, ko je nastala ta
nevarnost, so bile pozabljene raz-
like med demokrati in republi-
kanci; obe stranki sta nastopali
skupno, da se tako ščiti interese
vladajočega razreda. Da se pa
zaslepi voliče, so stalno opozar-
jali na "gledanje na prste" po
raznih strankah, dasiravno so
vedeli, da sta si tudi pred nasto-
pom socialistov gledali demo-
kratska in republikanska stran-
ka "na prste", pa je v zvezi tem
vladala tako obširna korupcija v
mestni administraciji, kakor vla-
da še danes v drugih velikih
mestih, kjer si še danes "gleda-
jo na prste" demokrati in repu-
blikanci.

Seveda, za naivne ljudi in po-
litične otroke je tako zavijanje
dejstev zadostovalno, ker pač ni-
majo dovolj znanja in stališča.
Zaslepeni potom lažnjivega ča-
sopisja in plačanih agitatorjev
niso razumevali, da obstojijo v
tej zadevi še druga vprašanja in
da je treba položaj presoati še
z druge strani.

S tem, da je administracija te-
ga ali onega mesta poštena, a-
ko ima vzorno, smoteno gospo-
darstvo, še ni konec vseh nalog,
kakor tudi ne prilik za še znat-
nejše izboljšanje vsega delova-
nja. Da bo rev. na jasnem, mu
hočem podati nekaj pojasnil.

Če celih petindeset let si so-
cialisti v Milwaukee prizadeva-
jo preprečiti delovno ljudstvo
(tudi mali trgovci, obrtniki in
uslužbenci) spadata k temu razre-
du, da bi delovalo za svoje la-
stne interese in proti onim vele-
kapitala, ter glasovalo za svoje
kandidate, to je, za močje iz las-
nih vrst, ker še le potem bi bilo
mogoče izvršiti ono veliko delo,
katerega more izvršiti samo re-
snična delavska stranka, stranka,
katera je izšla iz ljudskih mas
in stoji pod ljudskim nadzorom.

V čem pa obstoji to veliko de-
lo? V Ameriki imamo danes že
več mest in občin, katere so
odpravile vsak davek na posest-
va, ker so si zagotovile druge vi-
re dohodkov, dohodkov, kateri
gredo v vseh drugih mestih in
občinah v žepo posameznih kor-
poracij in trustov. Ta mesta in
občine lastujejo namreč lastne
plinske in električne naprave, la-
stne ulične železnice in lastne
vodovode.

V Milwaukee lastuje mesto, to
je ljudstvo, samo vodovodne na-
prave in ne lastovalci bi niti teh,
ako bi te naprave obetale takoj
iz početka velik dobiček, kakor
so ga obetale vse druge, toda to
delo je bilo zvezano z velikimi te-
žavami in naravnimi zaprekami,
kar je strahlo velekapitala, da je
milostno dovolil ljudstvu, skrbeti
za vse te naprave, katerih pa
so se aknali polastiti za nizko
ceno kasneje, ko se je kazal za-
dosten dobiček, ko je ljudstvo
plačalo za vsa najdražja dela.
Zgodovina mesta Milwaukee
nam pove, da bi veliki patrijoti
v našem mestu izvršili ta patri-
jotini rop, ako bi jim takrat so-
cialisti ne "gledali na prste".

Drugeče je bilo s plinskimi in
električnimi napravami. S pomo-
tjo takratnega mestnega odbora
demokratov in republikancev,
kateri si niso "gledali na prste",
si je gospoda zagotovila obratne
pravice, zgradila električne in
plinske naprave, za katere se
ljudstvo danes plačuje in bo pla-
čevalo, kako dolgo, dokler se ne
bo končno predrnilo in tudi o-
no pogledalo odušuhom na pr-
ste.

Reverend piše v dotičnem od-
stavku: "... in se ni treba bati,
kdaj bodo davki spravili člove-
ka na beraško palico..."

To se glasi, kakor da živimo
tukaj v idealnih razmerah tudi v
tem oziru in da je lastnik malega
posestva varen pred beraško
palico ter da ne more zgubiti
svojega doma, kar pa je popo-
loma napačno. Res je, da je dav-
čna mera nižja kakor v drugih
mestih, toda v zvezi temu je tisoče
delavcev izgubilo v zadnjih letih
deprese tudi na posestvih vse
svoje prihranke in sadove dolgo-
letnega težkega dela, kar bi se
zgodilo tudi, če bi bili davki še
nižji, ker če ni zaslužka, ni do-
hodkov in če ni dohodkov, ne
pomagajo tudi ne nizki davki.

Toda če bi ljudstvo pred leti,
ko se je nudila prilika, kakor se
nudi še danes, poznalo svoje in-
terese, ako bi ne poslušalo laži-
voditeljev, kateri so ga odvrča-
li od spoznanja in razumevanja,
bi bil položaj danes tak, da bi
res ne bilo nevarnosti zgrube, ka-
kor jo omenja reverend v preja-
nji oznaki. Ako bi imeli sociali-
sti odločilno moč že pred leti, bi
imelo mesto danes lastno raz-
svetljavo, lastne plinske napra-
ve, kakor tudi dovolj močno elek-
trično centralo za prodajanje
gonilne sile industrijam pred-
vsem pa lastno ulično železnico.
Vse to je sedaj v rokah veleka-
pitala in ljudstvo kričavi že de-
setletja ter plačuje masne divi-
dende, katere gredo v druge dr-
žave, predvsem v New York.

Iz uradnih podatkov se lahko
razvidi, da prejemajo lastniki
teh družb letno povprečno po de-
set milijonov dolarjev v dividen-
dah, medtem ko znaša čisti dobi-
ček v istini trikrat toliko. Ako
bi mesto lastovalo vse te napra-
ve, ako bi se že pred leti uredi-
li socialistični načrti za me-
stno administracijo, bi mestna
uprava z lahkoto preklicala vse
davke na mala posestva, lahko bi
plačevalo svojim delavcem bolj-
še plače in zaposlilo tisoče več
delavcev, ker bi bilo v veljavi
splošno osemurno delo. K temu
pa je treba še računati tudi nižjo
ceno elektrike in plina, nižjo ce-
no voznine na uličnih železnica-
h, kar bi pomenilo milijone za lu-
dstvo tega mesta.

Socialisti, kateri "gledajo
nonpartizani na prste", so za-
htevali že pred leti in so zahte-
vali ponovno pred nekaj meseci,
da bi mesto samo izvrševalo vsa
javna dela, da bi se tako prihrani-
lo vse stotisoče, katere preje-
majo sedaj privatni kontraktorji,
toda ker so v manjšini, je o-
stalo vedno le pri predlogih. Tu-
di tukaj bi se pristidilo stotiso-
če ljudskega denarja in delavci
bi bili pri krajšem delovnem ča-
su boljše plačani.

Nadalje: Ako bi socialisti imeli
moč za izvedenje svojega na-
črta, bi mesto samo posojevalo
denar delavskim družinam, da si
nabavijo lastne domove; mesto
bi gradilo za denar pridobijen od
prej imenovanih javnih naprav
mestne stanovanjske hiše po
vzorcu dunajskih social-demo-
kratov in jih oddajalo za nizko
najemnino, kar bi obenem po-
menilo, da bi ne bile družine v
časih krize vržene na cesto, ka-
kor se dogaja sedaj v stotinah
slučajev. Ako bi imeli socialisti
moč, odstranili bi vsako špekula-
cijo z živili, da bi farmer dobi-
val pošteno ceno za svoje pride-
ke, katere bi delavci lahko ku-
povali za mnogo nižje cene. Me-
sto pod popolno socialistično
kontrollo bi namreč odprlo zadr-
žne prodajalne in jih vodilo brez
dobička, samo v prid ljudstva
ter s tem uničilo vsako odušur-
stvo, ki tako čveti pod sedanjim
sistemom privatnega lastništva.

To so torej v kratkih obrisih

omenjene vse prednosti kapitali-
stičnega "gledanja na prste"
kakor ga omenja reverend v svo-
jem dopisu.

Se imenitnejši pa je oni del
dopisa, v katerem govori reve-
rend o politiki, kjer piše med
drugim: "Seveda, ker se nagiba
preveč pretirana politika, za ka-
tero se večina našega naroda ne
briga, in ker politiki, ki niso še
nikdar napravili ničesar za svoj
narod, nimajo ničesar pokazati
..."

(Dolje na 3. strani.)

Telo te izdaja

Vesolja, bojazni in strahu ne moremo prikriti

Svojih čustev ne moremo nikoli popolnoma prikriti, ker jih izdaja naše telo in vse njegove funkcije niso podrejene naši volji, kakor je del našega živčevja neodvisen od naših vplivov.

Vesolja je bojazen se predvsem ne dasta ni-
koli popolnoma prikriti, kajti pri taknih občutkih sodeluje naše srce z vsem žiljem. V ve-
selem razpoloženju nam srce "skače", v boja-
ni ga "čutimo v grlu". Površinske žile v naši
koži se razširijo in močnejši krvni dotok je
pobarda bolj ali manj rdeče. Vesolja in boja-
zen povzročata torej rdečico kakor sramova-
nje.

Bojazen in strah radi smatramo za isto
čutka, pa sta si vendar zelo različna, kar na-
dokazuje že njih učinek na telo. V strahu na-
poredimo, temveč prebledimo, srce nam ne
utripa hitreje, temveč grozi s tem; da nam
zastane. Namesto, da nam postane vroče, nam
ostane v grlu — baš nasprotno nego pri boja-
ni. Že pred 2000 leti je postal pesnik Vergil
klasični opis tega stanja, ko govori o nekem
možu: "Otrpnil je od strahu, lasje so se mu zje-
žili in glas mu je običal v grlu."

Kadar se bojimo, smo vsi pripravljeni na
beg in na pomoč. V strahu izgubimo obla-
nad seboj in otrpnemo. To je kakor pri zajcu:
če se boji,

Vesti iz Jugoslavije

(Izvirna poročila iz Jugoslavije.)

STRELI NA SOKOLSKEGA STAROSTO

V Konjicah so napadli nekdanjega nemčurja, sedanjega Sokolovskega odvetnika dr. Mejaka

Ljubljana, 17. jan. 1932.

Odvetnik dr. Mejak v Konjicah je slovenski javnosti znana oseba: v Avstriji je bil najhujši nasprotnik Slovencev, član nemških raznarodovalnih organizacij, denuncijant itd. Že ob prevratu pa je postal kar na mah nekak Jugoslovčan, kakor se to pač dogaja s takimi čistokrvnimi patrioti: zvest Avstriji, dokler je treba, in potem zvest če treba Jugoslaviji ali komurkoli. Kakor bolje kaže. In dr. Mejak je postal nenadoma Sokol, v Konjicah je zdaj celo starosta tamšnjega sokolskega društva. Javnosti je zdaj še dobro znano, da je pred nekaj dnevi bila v Ljubljani sodna razprava o politični poštenosti ali nepoštenosti dr. Mejaka. Bil je zelo agilen pri vlogah, klerikalci pa so ga napadli z dokazovanjem, da je moralna vrednost tega sokolskega borca slaba. In dr. Mejak je tožil. V poročilu o procesu smo čitali marsikaj lepega. No — in še mi pozabljen to, pa se zgodi spet nekaj novega. Dr. Mejaka so v domačem kraju napadli. Ko se je v petek 15. jan. zvečer vračal iz Konjic na svoj gradič Golč, sta bila v graščinskem dvorcu nedolga oddaljena od njega dva strela iz revolverja, ki pa nista zadela. Dr. Mejak se je vrgel na tla, napadalec pa so zbežali z besedami: "Dosti ima ta sokolski pes!" Tako vsaj pripoveduje o vsem dogodku dr. Mejak. Pravi tudi, da je prejel zadnje dni grozljivo pismo, v katerem mu nekdo grozi z ubojem. Po konjickem okraju, kjer je bila volilna abstinenca največja — govorijo tudi, da pride masčevanje nad vse tiste, ki so volili, in nad tiste, ki so volili ljudje...

Sveti trije kralji so se stegli
Stara je navada, da hodijo med božičem in praznikom tri kraljevi po vaseh in mestih otroci, oblečeni v tri kralje, od hiše do hiše in prosijo milodarov za daljino pot. Pri tem prepevajo kakor narodno pesem o treh kraljih. V teh časih težkega življenja pa so se v Sv. Marjeti na Dravskem polju preoblekli v svete tri kralje tudi trije odrasli moški, prepevali svojo pesem ter hodili od hiše do hiše. Zvečer pa so se že precej vinjeni sveti trije kralji stegli radi dveh dinarjev. Dobili so namreč čez dan nabrane milodare in prišli nazvok z dvajsetimi dinarji. Stepli so se in eden treh kraljev, Janez Lenard, je zabodel svojega sopotnika Simona Predikako v hrbet in mu zasadil nož do pljuč. O tem poboju svetih treh kraljev bo zdaj razpravljalo sodišče, eden od njih pa leži doma in se zdravi. Janez Lenard pa utegne priti za nekaj časa v arestovski Betlehem.

Stekel pes ugriznil pet oseb
Posestniku Alojziju Cesarju v Mostopolju vasi je stekel domači pes ter napadel gospodarja, njegovo hčerko Alojzijo, staro 7 let, in sina Jožefa, starega 6 let. Po legi teh treh je pes ugriznil še dve osebi iz istega kraja. Vseh pet bolnikov so prepeljali v Pašturjev zavod v Celje.

Steklarina v Hrastniku ustavila obratovanje
V soboto 16. jan. so hrastniški steklarji prejeli plačo in obenem poročilo, da se obratovanje ustavi. Edino veliko peč, ki je še gorela zadnji čas, so pogasili. S tem je na cesti krog 700 delavcev z nad 2000 družinskimi člani. Steklarina je lasti tvrdke Sedinejeve fabrike stakla, ki ji je glavni delničar žid Abel in ima nekaj tovarnen tudi v drugih krajih države. Povsod je ustavila delo.

Zakaj? Tvrda kaže znižati
Zakaj? Tvrda kaže znižati svojemu delavstvu plače za 30%, znižati jih je že lani znižala za 25 odstotkov. Vrh tega pa je steklarska industrija pri nas v bolj ali manj razmerah kot pa je bila pred leti. Zadnje čase se je rešila inomeške konkurence, ker je bila zelo povišana uvozna carina za steklarske izdelke in se je tudi vrkla domenišla s češkoslovaškimi steklarskimi fabrikami, da jim prepusti uvažanje stekla za iz-

lozbe s pogojem, da drugega stekla češke fabrike ne bodo uvažale. Ta pogodba je sklenjena. Industrija stekla pri nas torej nima nobene konkurence, to pa je za vsako industrijo največji blagoslov. Z ustavitvijo obratovanja hoče steklarska industrija doseči znižanje mezd, z znižanjem delavskih mezd pa povečati svoj profit.

Med zastopniki delavstva in podjetja se vodi pogajanja.

Samomor obupanca

Posestniku Antonu Lauferju iz Cirknice pri St. Ilju — v mariborski okolici — je pred petimi leti slamorenica tako razmestila roko, da so mu jo v bolnici odrezali. Bil je za vse delo nesposoben, kar ga je zelo žalostilo. Poleg tega je začel zadnje čase v tako obupne razmere, da se ga je loteval obup ter je govoril znanec, da se bo ubil. Ko se je v petek 15. jan. vračal iz gostilne domov in slišal, da prihaja po progi vlak, je pohitel na progo, legel na tračnice in pod kolese vlaka umrl. Odrezalo mu je bilo glavo.

Dve vesti iz Beograda

Včeraj ob 11. dopoldne je kralj sam otvoril redno zasedanje skupščine in senata s svojim prestolnim govorom. S tem je napočila parlamentarna doba...

Beograjski akademiki so priredili na univerzi demonstracijo, napadli so z opeko in kamenjem doleže orojnike, ki so obkolili univerzo; nekaj akademikov so aretirali. Vlada hoče baje skleniti, da vsem beograjskim akademikom briše zimski semester. Na mestu odstavljene rektorja je profesorski zbor izvolil novega rektorja in sicer prof. dr. Vladana Petkovića.

Problemi priseljencev

Inozemski mornarji

Vprašanje: Ali more biti inozemski mornar deportiran, ako se nahaja v Združenih državah več kot tri leta? Pomorščak, ki ga imam v mislih, je desertiral 1. 1927. Nekateri pravijo, da za mornarje ne velja isti rok za deportacijo kot za druge inozemce. Odgovor: Nedavna razsodba vrhovnega sodišča Združenih držav je rešila to sporno vprašanje enkrat za vselej. Določilo je, da inozemski mornarji, ki so nepostavno prišli v Združene države po 1. juliju 1924 in so potem ostali v Združenih državah, so podvrženi deportaciji vsak čas v bodočnosti, ravno tako kakor drugi inozemci.

Materinske pokojnine

Vprašanje: Živim v državi New York. Moj mož me je zapustil pred tremi leti in težko mi je vzdrževati otročiča. Ali morem dobiti materinsko pokojnino?

Odgovor: Newyorški zakon o materinskih pokojninah (mothers' pension law) je bil pred kratkem spremenjen v tem smislu, da mati more dobiti podporo, ako je mož odsoten že dve leti (mesto prejšnjih petih let).

Težkoče z vizo

Vprašanje: Sem naturaliziran državljan in skušam dobiti vizo za svojo ženo, ki se sedaj nahaja na Cubi. Ameriški konzul v Havani vedno odlaga, daš sem poslal affidavit, ki dokazuje, da sem zaposlen in imam prihranke. Kaj naj storim?

Odgovor: Ameriški konzuli ne dajejo viz niti izvenkvotnim priseljencem, ako niso absolutno prepričani, da priseljenec ne pade na breme javnega dobrodelstva po svojem prihodu. Bržkone informacije, poslane konzulu, niso zadostovale v tem pogledu. Naš nasvet je, da pišete konzulu in ga vprašate, kdaj vaša žena utegne dobiti vizo. Ako redno pošiljate denar svoji ženi, nikar ne pozabite omeniti to okoliščino.

Ako delodajalec ni zavarovan proti neizplačani

Vprašanje: Delam za kontraktora, ki zaposluje pet do deset delavcev. Po nedavni neizplačani sem našel, da ni bil zavarovan proti neizplačani na delu. Kako naj do- bim kompenzacijo?

Odgovor: Zakon v New Yorku predpisuje, da mora delodajalec biti zavarovan. Prijavite neizplačani uroku za kompenzacijo kakor tudi okoliščino, da ni bil zavarovan.

Plačati bo moral odškodnino in še zraven bo kaznovan.

Zopejna prošnja za naturalizacijo

Vprašanje: Leta 1926 so mi odrekli državljanstvo, ker sem za časa vojne zahteval oprostitve od vojaščine. Ali morem sedaj vložiti novo prošnjo?

Odgovor: Po zakonu le oni inozemci so izključeni od naturalizacije, ki so bili podaniki nevarne države in so vrtili svoj prvi papir, da jim ni treba služiti v vojski. Ni nikakega razloga, zakaj ne bi vi zaprosili za naturalizacijo. Storitve to, ako vaš prvi papir ni čez 7 let star. Drugače vam je treba novega prvega papirja.

Form 659

Vprašanje: Naturalizacijski urad je dvakrat povrnil mojo prošnjo, češ, da ne morejo najti zapisa o mojem prihodu. V zadnjem poročilu mi pravijo, naj si preskrbim tiskovino 659. Kaj mi bo to pomagalo?

Odgovor: Naturalizacijski urad vam je nasetoval, da zaprosite za registracijo prihoda, kar velja za vse one, ki so prišli pred dnem 3. junija 1921 in glede katerih ni zapisa zakonitega prihoda, pa naj so prišli zakonito ali ne. Ta prošnja se napravi v dvojnem tiskovini Form 659. K prošnji je treba priložiti 6 fotografij in Money Order za \$20 na Commissioner General of Immigration. Prošnjo je treba poslati najbližji priseljenški postaji.

Poravnave za neizplačano

Vprašanje: Točim za kompenzacijo radi neizplačane na delu. Mislim, da morem dobiti \$2000 za svojo poškodbo, ali jaz bi se rajši pogodil s kompanijo za takojšnjo plačilo v gotovini. Kako naj to dosežem?

Odgovor: V državi New York niso dovoljene privatne poravnave med delodajalcem in delavcem. Urad za kompenzacijo mora določiti v vsakem slučaju v javni obravnavi. Ko pa je "referee" določil znesek kompenzacije, lahko zaprosite, da se vam odškodnina izplača naskrat mesto v tedenkah plačilih. To se dovoljuje le tedaj, ako se Industrial board prepriča, da je to v najboljšem interesu poškodovanega delavca.

Prihod inozemskih soprogov Američank

Vprašanje: Ali je res, da se soprog Američanke, ki je inozemec, smatra sedaj kot priseljenec izven kvote?

Odgovor: To je res je glede soprogov, ki so se poročili pred dnem 30. junija 1928. Inozemec, ki se je poročil s ameriško državljanjo po tem dnevu, ima pravico le do prednosti v kvoti. Zenske organizacije pa energično agitirajo, da se odpravi vsaka razlika v zakonu med možem in ženo, češ, ako žena ameriškega državljanja je vedno izven kvote, pa naj bo tako tudi mož ameriške državljanke. Pred kongresom se nahaja predlog v tem smislu in vlada do sedaj ni napravila nikakega ugovora. Seveda, kdaj bo kongres sprejel to spremembo, nihče ne ve.

Naturalizacijski izpit

Vprašanje: Rad bi imel pojem, kaj vprašujejo na izpitu za naturalizacijo.

Odgovor: Foreign Language Information Service, 222 Fourth Avenue, New York City, je ponatisnil novo izdajo brošure "How to Become a Citizen of the United States," ki vsebuje določbe naturalizacijskega zakona in tudi vzorec vprašanj in odgovorov na tem izpitu. Knjižica se prodaja po 25 centov.—FLIS.

RAZNE VESTI

Protesti so pomagali

Uniontown, Pa. — Protesti tukajšnjega strokovnega in delavskega sveta so rezultirali v restavriranju meze 50 centov na uro za navadne delavce, ki podirajo staro poštno poslopje. Kontraktorji so reducirali mezo na 30 centov na uro, naka je svet apeliral na zvezni delavski departament in opozoril na kršitev zakona o običajnih plačah.

Znižane cene pijačam v Kanadi

Detroit, Mich. — Provincna vlada v kanadski provinci Ontario je 2. t. m. objavila zelo znižane cene žganju in vinu. Depresija je precej potrla provinčno trgovino z opojnimi pijačami, zato so cene znižane.

ZA NAŠE FARMARJE

Piše Frank Lukancich

Najboljše zgodnje so sledeče vrste: earlana, bonny best in chalks, early jewel in ponderosa. Zadnji so pozne vrste z zelo lepimi sadovi in mesnatimi ter zelo alastni. Stone, matchless in champion so zelo dobre pozne vrste paradiznikov z majhnimi rastlinami.

Pozor! Pri paradiznikih moramo biti zelo previdni, kaj sadimo ali sejemo. Imamo več vrst paradiznikov, ki so divji ali vseeno v nekaterih krajih ugodno uspejo. Taki paradizniki napravijo temno zelene liste, bolj krompirjevu podobne, manjše in goste liste ter velika stebila.

Sad napravijo precej velik in mesnat, okrog sadu so podolgate, zarezam podobne jamice. Taki je po več vrst. Te vrste paradizniki navadno pričnejo gniti na stebelu navadno ravno takrat ali pa še prej, ko prične gniti na sadu. Taki paradizniki je zelo malo za uporabo. Paradizniki morajo biti taki, da gnojilna ne gre samo v rast listov in rastline. Biti morajo take vrste, da gre gnojilo za napravo sadov in da so sadovi močni, okrogli in gladki; ne da bi bili na kak način nagrbčeni in da so mesni, ne pa s samim semenjem napolnjeni.

Ponderosa paradizniki

Ponderosa je po mojem mnenju eden izmed prvovrstnih sadov za vae uporabe. Ti sadovi so veliki, krvno ali blede rdeče barve in imajo zelo malo semena, so zelo slastni in trdni, da se jih ne prime vsaka bolezen ali gnitje.

Ravnajte se po tehle navodilih, pa boste imeli gotov in dober uspeh. Ponderosa paradizniki navadno dozorejo v 110 do 120 dneh. Bonny best v 100 dneh. Chalks ali Early Jewel v 95 do 100 dneh. Stone v 100 dneh. Matchless v 120 dneh. Dwarf Champion v 100 dneh. Druge dobre vrste so tudi: Golden Ponderosa, 110 dni, to so rumeni sa-

dovi, posebno dobre vrste je tudi Marglobe. To vrsto priporoča tudi U. S. Agriculture Dept.

Mrčesni zajedalci

Sledeče bolezi navadno napadajo paradiznike: cutworms; fajkoj ko se paradizniki presadijo na prosto, jih spodjedajo. Flea beetle, one živali, ki pogosto napadajo krompir in redkvice; paradiznike napadejo le izpočetka. Lice ali blight tudi pogosto napadajo paradiznike. Blight se uniči potom brizganja z bordeaux zmesjo (mixture). Cutworms so po nekaterih krajih zelo nadležni zajedalci, ki napadajo rastline takoj, ko smo je presadili. Ponoči izpodjedajo, podnevi se jih pa najde na površini in se lahko u-more. Dolgi so 1/4 do 1 inče in umazano rjave barve.

Proti takim črvom je najboljša strupena voda. Rabi in napravi se takole: Vzemimo 1 kvart otrobov, 1 jedilno žlico Paris green, ali pa arsenate of lead, 1 jedilno žlico sirupa (molasses) in primerno množino vode, da zamoremo zmesti toliko, da se aprime. Pozno popoldan položimo male pripravljene kroglice po njivi tam, kjer si mislimo, da so taki črvi. Pozor! To je pa smrtni strup za perutnino (kokoši). Torej pozor, da ne pride perutnina v gostije!

Pri zeleni, mladi detelji na travniku se tudi rabi tak strup z velikim uspehom, ki se istotako napravi kakor pri drugi zelenjadi.

(Dolje prihodnjaki.)

Anekdota

Balzac je živel, kakor znano, od samih dolgov in upniki so ga neprestano nadlegovali. Posebno neki krojač. Ta se je nekega dne obrnil do Balzaca in mu dejal s prosečim glasom:

"Mojster, povejte mi vsaj to, kdaj bom svoj denar prilično dobil, da bom mogel mirno spati."

"Dragi prijatelj," je odgovoril Balzac, "vi ste eden izmed redkih ljudi, s katerimi sem rad odkritorčen; a verujte mi, da je bolje, če vam ne povem..."

GLASOVI IZ NASELBIN

(Nadaljevanje s 2. strani.)

bo nekega dne končno spoznalo resnico in krenilo v pravo smer. Po mnenju takih gospodov je politika samo za višje kroge, za vladajoče, za tiste, kateri se hočejo na račun politike mastiti in ljudske interese teptati v blato.

Da se večina našega naroda ne briga za politiko, je nesmiselna trditev, ker v resnici se ne briga za politiko samo tisti, kateri sledijo Obzoru, kateri tvorijo zelo mal krog v naši naselbini.

V tem odstavku govori reverend o "politikih, ki niso še nikdar napravili ničesar za svoj narod, nimajo ničesar pokazati svoji naselbini." Pisec se očitno ogiblje razprav v širšem pomenu besede in kolovratu okrog "interesov naselbine", kakor da bi nam a "pravo politiko", morebiti Stautove ali reverendovo bilo mogoče doseči čudeže in na kak način rešiti in dvigniti naš narod v nekeke aljajne visočine. On si ne stavi vprašanja: Kaj je naselbina, kaj je narod, kakani so interesi obeh skupaj. Ali gre tukaj samo za to, da nas bodo neke slavlili, da bodo pisali o naši modrosti in popolnosti, ali gre za interese splošnega pomena, za interese občanka, dela, kruha in predvsem, boljše bodočnosti?

Kot mali delček naroda tvorimo celoto z ostalimi delavskimi masami, masami torei, katere imajo sump ene, skupne interese, samo eno nalogo, nalogo osvoboditve iz sedanjih nevedrskih razmer. Kot tak del imamo nalogo, da se izobrazimo in organiziramo v smislu razrednega boja, da se borimo proti nevednosti, da jačimo našo moč in se vežbami za končni odločilni boj, ki se bo v doglednem času bil med delom in kapitalom, med staro, propadajočo silo in novo, ki se dviga na obzorju.

Kako nesmiseln in brez tehtne podlage je reverendov dopis pa nam pričajo sledeči stavki, ki so krona vse te literarne brozge:

"Taki ljudje ne amatrjo milwaukee naselbine za nič drugega kot za chikaski "forstadt". Njihov žep, njihov želodec in njihovo telo je v Milwaukee, njihovo srce pa daleč proč od interesov slovenske naselbine v Milwaukee."

Seveda, ako bi ne bilo "Chicaga", bi bila milwaukee naselbina prav lahko "forstadt" Joliet ali pa Lemonta — to razumemo in tudi prav radi verjamemo, da povzroča gospodi, ki je "proti politiki", ki ni njih politika, želodec in možganske krče. Naš žep, naš želodec in naše telo, vse to je v Milwaukee, srce pa daleč proč od interesov slovenske naselbine. Kdo bi se ne razjokal? Vidite, reverend in Staut, oba lahko s ponosom trdita, da imata kar vse v Milwaukee — želodec, telesa, žepa in tudi srca, vse je ljubemu narodu na razpolago, posebno žepi in želodci, za katere skrbeti je narodna in krščanska dolžnost naselbine, katere se bo potom romarskih pohodov, slovenskih očetih in raznih lot dvignila na izredno visoko stališče kulture in napredka, takega napredka in take kulture, za katero delita Morgan in Rockefeller posebne nagrade.

Spartak.

ČUDOTVORNA PRIRODNA ZDRAVILA

Priznava nam daje obilo zdravilnih sil in damo priliko. Veliko jih je zdravilnih, ker so postali naše narave. Tako bodeta tudi vi zdravili — brez obzira kako dolga va bolezen — v nekaj dneh zdravilnih in zdravili ste se postali.

Naša prirodna zdravila pomagajo, ker so sestavljena iz živih celic, ki so, človeku, enako — posreduje vaa k polnemu zdravju. Opazite nam vaše bolezen in polno lio, in postopno in postopno, a mi vam postopno na svetlo. HILMI LILKE opazila so vsi ob- čaji. Mi dobivamo zdravilno pismo v našem PRIGONENH BILNOM LISKU — ALL HERB TONIC — ki je izredno za obilno ho- teni, letu in letu in za otroci. Pismo nam so danes ali pridite osebno na trgovski nalet in pregled k Dr. Hildner, 614 So. Ashland Ave., 344 West 10th St., Milwaukee Ave. ali v naš glavni sklad 141 West North Ave., Chicago, Ill. (Ady.)

KDOR POTREBUJE

farmarskega delavca za živino krmili ali karabodi, razume se, da znam tudi moliti, ker se nahajam še ved let na farmah. Plaite na naslov: Farmarski de- lavci, 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill. — (Ady.)

"Cream of the Crop"

LUCKY STRIKE

"It's toasted"

"LUCKIES so moj spremljevalec"

"LUCKIES so moj spremljevalec. Kupujem izključno le nje. Poiskal sem se vse vrste, toda LUCKY STRIKES prijaio mojemu grlu. In novi izboljšani Cellophanaki ovorj, ki se ga da odpreti s potegljajem prsta, je popoln uspeh."

Omyls Fairbank

"It's toasted"

Zašita Valoga Gric—proti dražljajem—proti kašlu

in Metreino-varno Cellophano Oborli to "Toasted" Omyls Vadeo Svet

NARAVNAJE NA LUCET STRIKES—60 minut s najboljšimi Mamin orkusti na svetu. In Walter Winchell, koga ženska napoveduje postaja izboljša moč, svoj žup, detrik in sobota refer Jarka N.B.C. amerika.

